

SXEDIO.FF7

24.10.1946: ΔΕΞΙΑ, ΑΚΕΛ ΚΑΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΔΙΑΦΩΝΟΥΝ ΜΕ ΤΑ ΣΧΕΔΙΑ ΤΗΣ ΒΡΕΤΤΑΝΙΑΣ ΠΟΥ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕ ΜΕΤΑ ΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΠΟΛΕΜΟ ΚΑΙ ΕΠΙΜΕΝΟΥΝ ΣΤΗΝ ΕΝΩΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η αντίδραση της Δεξιάς, της Εκκλησίας και της Αριστεράς στα νέα σχέδια των Αγγλων που ανακοίνωσε ο υπουργός Αποικιών Κρήτης Τζόουνς στη βρετανική Βουλή στις **23** Οκτωβρίου **1946** ήταν άμεση και δυναμική.

Με κανένα τρόπο δεν δέχονταν τα όσα ανακοινώθηκαν και τα θεώρησαν ούτε λίγο, ούτε πολύ ως παγίδα και σαν τρόπο αποκλεισμού του αιτήματος για ένωση με την Ελλάδα.

Στις **24** Οκτωβρίου, την επομένη δηλαδή της ανακοίνωσης των νέων σχεδίων της αγγλικής κυβέρνησης για την Κύπρο συνεδρίασε το Εθναρχικό Συμβούλιο υπό την προεδρία του Τοποτηρητή Λεοντίου και σε ψήφισμά του που ενέκρινε προς το Βρετανό Πρωθυπουργό Αττλη, διαδήλωνε την αντίθεση του στην απόφαση της Κυβέρνησης του και επέμενε στην αξίωση για ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα.

Ταυτόχρονα αποφάσισε όπως η πρεσβεία, που προγραμματιζόταν να αναχωρήσει από καιρό, επισπεύσει την αναχώρηση της και φύγει με την πρώτη ευκαιρία για την Αθήνα και το Λονδίνο για προώθηση του ενωτικού αιτήματος. Αναφερόταν στο ψήφισμα της Εθναρχίας προς το Βρετανό πρωθυπουργό:

Το Συμβούλιον Εθναρχίας, λαβόν γνώσιν σημερινών δηλώσεων υπουργού Αποικιών εν τη Βουλή των Κοινοτήτων αναφορικώς με το μέλλον της Κύπρου, έχει την τιμήν, εξ ονόματος του Ελληνικού Κυπριακού λαού, να καταστήση γνωστόν ότι ούτος αποκρούει κατηγορηματικώς και μετ' αγανακτήσεως οιανδήποτε άλλην λύσιν του ζητήματος του, ήτις δεν θα του απέδιδε την εθνικήν αυτού ελευθερίαν διά της ενσωματώσεως της νήσου μετά του ελληνικού κράτους, όπερ αποτελεί την μοναδικήν αυτού αξίωσιν και

πόθον".

Αντίδραση στη δήλωση του Κρήτης Τζόουνς προήλθε και από τον οργανωμένο κόσμο της νήσου.

Το Γραφείο Εθνικής Δράσεως των τριών συνεργαζομένων Κομμάτων, δηλαδή του Κυπριακού εθνικού Κόμματος (ΚΕΚ), Παναγροτικής Ένωσης Κύπρου (ΠΕΚ) και της Παγκύπριας Ελληνικής Σοσιαλιστικής Πρωτοπορίας έστειλε στον Αγγλο Πρωθυπουργό Αιτλη τηλεγράφημα με παρόμοιο σχεδόν περιεχόμενο:

"Χθες σιναί δηλώσεις υπουργού Αποικιών περί μελλοντικής διακυβερνήσεως Κύπρου προεκάλεσαν μεγάλην δυσφορίαν. Αντιλαμβανόμεθα βρετανική Κυβέρνησις συνεχίση επ' αόριστον κατοχήν Κύπρου εις βάρος προαιωνίου πόθου μας παραγνωρίζουσα ολοκληρωτικήν θυσίαν ελληνισμού εις συμμαχικόν αγώνα, διαμαρτυρούμεθα εντονώτατα απορρίπτοντες δηλώσεις μετ' αγανακτήσεως. Διαδηλούμεν στερράν απόφασιν ελληνικού Κυπριακού λαού συνεχίση εντόνως αγώνα του προς εκκλήρωσιν προαιωνίου αυτού πόθου.

Ζήτω η Ένωσις".

Εξάλλου το ΑΚΕΛ με ανακοίνωση του Πολιτικού του Γραφείου την ίδια ημέρα (24 Οκτωβρίου 1946), τόνιζε ότι η απόφαση της Βρετανικής κυβέρνησης να συγκροτήσει Συμβουλευτική Συνέλευση, η οποία να μελετήσει το ζήτημα συνταγματικών ματαρρυθμίσεων και η έγκριση δεκαετούς προγράμματος, για την ανάπτυξη της Κύπρου "δεν μπορούν με κανένα τρόπο να ικανοποιήσουν ένα λαό, που τη μοναδική οριστική λύση του προβλήματος του τη βλέπει μόνον στην Ένωση με την Ελλάδα".

Ταυτόχρονα το ΑΚΕΛ εξαπέλυε επίθεση εναντίον της Ελληνικής Κυβέρνησης και της Δεξιάς στην Κύπρο για τη στάση που τηρούσαν έναντι των Αγγλων και ιδιαίτερα το ότι περίμεναν ανακίνηση του Κυπριακού στα πλαίσια της αγγλοελληνικής φιλίας και όχι διεθνοποίηση του όπως ήθελε το ΑΚΕΛ. Ανέφερε η ανακοίνωση του Πολιτικού Γραφείου:

"Σε στιγμές που ο ελληνικός κυπριακός λαός, δικαιολογημένα περίμενε πως έφθασε πια η στιγμή της εκκλήρωσης των εθνικών του πόθων και πως ήταν

καιρός να εφαρμοσθούν και γι' αυτόν οι αρχές της αυτοδιάθεσης η απόφαση της Βρετανικής Κυβέρνησης για μια συμβουλευτική συνέλευση, για να μελετηθεί ζήτημα συνταγματικών μεταρρυθμίσεων ταυτόχρονα με την έγκριση δεκαετούς προγράμματος για την ανάπτυξη της Κύπρου δεν μπορούν με κανένα τρόπο να ικανοποιούν ένα λαό, που τη μοναδική οριστική λύση του προβλήματος του τη βλέπει μόνο στην ένωση με την Ελλάδα.

Τέτοια σχέδια στον καιρό μάλιστα που θυμήθηκαν να τα προσφέρουν, δεν μπορούν, παρά σκοπού τους νάχουν, μάταια πάντα, την απόσπαση της προσοχής του λαού μας από το κέντρο της εθνικοαπελευθερωτικής ενωτικής του προσήλωσης.

Καμμιά ριζική βελτίωση, ούτε οικονομική, ούτε πολιτικοσυνταγματική δεν μπορεί να βοηθεί εφόσον η αρρώστια ξεκινά από τη ρίζα του δένδρου της λαϊκής ευημερίας εφόσον το ζήτημα της ζωής και της ανάπτυξης του λαού και του τόπου μας θα εξαρτάται από τα αποικιακά πλαίσια μέσα στα οποία αναγκαζόμαστε, παρά τη θέληση μας, να ζούμε. Πάνω σ' αυτή τη βασική αρχή που δεν την ξεχνούμε ποτέ θρυμματίζονται όλα εκείνα "τα καλοπροαίρετα" ιμπεριαλιστικά πάντοτε σχέδια σύμφωνα με τα οποία ορισμένα μέτρα οικονομικής ανασυγκρότησης και πολιτικής μεταρρύθμισης θα μπορούσαν τάχα να στρέψουν αλλού τους εθνικούς μας πόθους, είναι έξω από τη φύση και τη δύναμη τους.

Εκτός από τους στρατιωτικούς λόγους μόνον σαν αποικιακή παραγωγική αγελάδα μας χρειάζονται οι ξένοι και ο λαός μας το αντιλαμβάνεται καλά, πως η μόνη διέξοδος προϋπάρχει για να κτίσει την ευτυχημένη ζωή του είναι να σηκωθούν από τον τόπο μας οι Εγγλέζοι και να πάνε στο καλό.

Ξέρουμε εμείς, ελεύθεροι μαζί με τα αδέρφια μας, να κτίσουμε τα συντάγματα μας και τα σχέδια ανασυγκρότησης του τόπου μας.

Οι χθεσινές επίσημες ανακοινώσεις έρχονται να επαληθεύσουν όλες τις προβλέψεις του κόμματος μας και τις προειδοποιήσεις που έχουμε κάμει ως

σήμερα.

Οι αυταπάτες με τις οποίες η ντόπια αντίδραση ζήτησε να τυφλώσει το λαό για μια βεβαία και εξασφαλισμένη λύση του εθνικού μας προβλήματος από μέρους "πατροπαράδοτων υπερασπιστών της Ελλάδος και των δικαίων του Έθνους" καταρακυλούν σαν χάρτινοι πύργοι μπροστά στην ωμότητα της αποικιακής βουλιμίας.

Η ντόπια αντίδραση ξεγυμνώνεται πια από κάθε "επιχείρημα" σύμφωνα με το οποίο έπρεπε να σταυρώσουμε τα χέρια, αφήνοντας το ζήτημά μας "στην εγνωσμένη διάθεση" των αφεντάδων του τόπου.

Πάνω απ' όλα αποδεικνύονται σήμερα ολοκάθαρα όσον αστήρικτες και καταστρεπτικές ήταν οι επεμβάσεις του κ. Τσαλδάρη στον εθνικοαπελευθερωτικό αγώνα των Κυπρίων και πόσο απατηλές ήταν οι διακηρύξεις της κυβέρνησης του "περί ταχείας και κατ' ευχήν φιλικής λύσεως του Κυπριακού ζητήματος από μέρους των Αγγλων.

Η Κυβέρνηση Τσαλδάρη σε πλήρη σιωπηρή συμμαχία με τη ντόπια αντίδραση κατάφεραν ώστε να μας προλάβουν τόσο τα πράγματα που να εξακολουθούμε ακόμη να συζητούμε αν θα αναχωρήσει η πρεσβεία μας στο εξωτερικό, τη στιγμή που η βρετανική Κυβέρνηση βιάστηκε να μας προλάβει σε "συνταγματικές μεταρρυθμίσεις και δεκαετή προγράμματα".

Ουσιαστικά έχουμε σήμερα ολόγυμνη μπροστά μας την απάντηση της "εγνωσμένης" αγγλικής φιλίας στο εθνικό μας ζήτημα. Και η απάντηση αυτή είναι απλή, το ΚΥΠΡΙΑΚΟ ΖΗΤΗΜΑ ΕΙΝΑΙ ΚΛΕΙΣΤΟ. Τίποτε λιγώτερο, τίποτε περισσότερο.

Αντί την ένωση μας με την Ελλάδα, το αγγλικό Υπουργείο μας μαγείρευε σχέδια αποικιακής ανάπτυξης και... ευημερίας της βρετανικής αυτοκρατορίας.

Το ΑΚΕΛ πιστεύει πως δε χάθηκε ακόμα κάθε ελπίδα. Σαν αγωνιστική πρωτοπορία του λαού πιστεύει πως μια ολόπλευρη παλλαϊκή αποφασιστική προσπάθεια μπορούσε να δώσει και σήμερα ακόμη λύση στο αδιέξοδο και να απομακρύνει τους ολοφάνερους

κινδύνους που αντιμετωπίζουμε. Οι ελπίδες αυτές μπορούν να στηριχθούν μόνο:

Α). Πάνω σε μια ολόπλευρη διακομματική συνεννόηση που να συνενώσει το λαό σε μια αδιάσπαστη αγωνιστική φάλαγγα για το πρόβλημα της εθνικής του λευτεριάς.

Β). Πάνω στη ριζική αναθεώρηση του προγράμματος της πρεσβείας μας με βάση τις ολότελα συνθήκες που δημιουργούν οι επίσημες ανακοινώσεις. ΜΟΝΟ ΔΙΕΘΝΗΣ ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ ΤΟΥ ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ, έξω από δεσμεύσεις και περιορισμούς οποιουδήποτε μπορεί να νοηθεί σήμερα που οι Αγγλοι μας έκλεισαν επίσημα ήδη την πόρτα.

Γ). Πάνω στην ίδρυση μιας παγκύπριας ενωτικής οργάνωσης υπό την προεδρία της Εθναρχίας που να αναλάβει υπεύθυνα τη διαχείριση του εθνικού μας ζητήματος.

Δ). Πάνω στην από κοινού αντιμετώπιση όλων των αμέσων προβλημάτων που βάζει σήμερα μπροστά μας η αποικιακή πραγματικότητα παρά τη θέληση του λαού μας με τις χθεσινές επίσημες ανακοινώσεις.

Ε). Πάνω στην άμεση κινητοποίηση του λαού περί Παγκύπριας κλίμακος που αποτελεί την βασικότερη προϋπόθεση αποτελεσματικής αντιμετώπισης των αποικιακών σχεδίων που πάνω να επιβληθούν στον τόπο μας.

Το ΑΚΕΛ μπροστά στους κινδύνους που μας απειλούν σαν λαό και σαν Έθνος προτείνει τις μοναδικές βάσεις εθνικής σωτηρίας και ταυτόχρονα προειδοποιεί για μια ύστατη φορά: Αναμένει το τεράστιο βάρος των ευθυνών που θα πέσουν στους ώμους εκείνων που σήμερα ακόμη θα αποδειχθούν τυχόν, ότι λογαριάζουν περισσότερο το προσωπικό ή κομματικό τους συμφέρον από τη νικηρότερη υπόθεση του λαού μας.

Δεν μας μένει άλλος δρόμος. Σ' αυτό το δρόμο είμαστε έτοιμοι για κάθε λογική υποχώρηση, αρκεί να πεισθούμε πως όλοι μαζί ενωμένοι πάνω σε ένα αδιάσπαστο αγωνιστικό μέτωπο, θα πάμε μπροστά ανοίγοντας με την σκαπάνη το δρόμο της λευτεριάς

και της ευτυχισμένης ζωής του λαού μας".

Ικανοποίηση από τα νέα σχέδια της Βρετανικής Κυβέρνησης δεν υπήρχε ούτε από την ελληνική Κυβέρνηση, τις απόψεις της οποίας διερεύνησε ο ανταποκριτής της εφημερίδας "Ελευθερία" στην Αθήνα.

Κατά τον ανταποκριτή η Ελληνική Κυβέρνηση θα ήγειρε το Κυπριακό σύντομα στην αγγλική Κυβέρνηση.

Μετέδωσε ο ανταποκριτής έπειτα από επαφές με μέλη της Κυβέρνησης και διαφόρων κομμάτων της χώρας:

"Τόσον η σημερινή ελληνική Κυβέρνησις (Τσαλδάρη) όσον και η Α.Μ. ο Βασιλέας των Ελλήνων έχουν ήδη θέσει το ζήτημα της ενώσεως της Κύπρου ενώπιον της Βρετανικής Κυβερνήσεως. Η σχετική συζήτησις δεν εσυνεχίσθη, αλλά αι εκδηλωθείσαι επίσημοι βρετανικά διαθέσεις, υπήρξαν αγαθαί, προοιονιζόμεναι ευμενή εν καιρώ συνέχεια. Πάντως η ελληνική Κυβέρνησις θ' ανακινήση λίαν συντόμως το Κυπριακόν ζήτημα, η δε ανακοίνησις αυτού, εν τω πνεύματι πάντοτε της αγγλοελληνικής φιλίας, θέλει γίνη κατά τοιούτον τρόπον, ώστε να πεισθή σαφώς και οριστικώς η Βρετανική Κυβέρνησις ότι η Εθνική αποκατάστασις της Κύπρου αποτελεί κατηγορηματικό αίτημα του ελληνικού Έθνους, η ικανοποίησις του οποίου θα αποτελέση και την σταθεροτέραν βάσιν της μελλοντικής αγγλοελληνικής συνεργασίας.

Εις ενίσχυσιν των ως άνω προσπαθειών και εις εκδήλωσιν της επί του προκειμένου αξιώσεως ολοκλήρου του ελληνικού Έθνους, ετοιμάζεται ο καταρτισμός μεγάλης Πανελληνίου Επιτροπής, η οποία θα παρακολουθήση εκ του σύνεγγυς το ζήτημα και θα εργασθή συστηματικώς διά την ευτυχή του λύσιν".